PERFECTUM CONJUNCTIVI PASSIVI

Perfectum conjunctīvi passīvi (прошлы час закончанага трывання ўмоўнага ладу залежнага стану) складаецца з двух слоў і ўтвараецца спалучэннем participium perfecti passīvi з дзеясловам sum, fui, —, esse — *быць* у praesens conjunctīvi:

Participium perfecti passīvi	**і**	**sum, fui, —, esse у praesens conjunctīvi**

Узор спражэння
laudo, āvi, ātum, 1 (аснова supīnum: laudāt-);
scribo, psi, ptum, 3 (аснова supīnum: script-)

Асоба	laudo, 1 — *хваліць*		scribo, 3 — *пісаць*	
	Singulāris			
1-я	laudāt-**us**, **a**, **um**	**sim**	script-**us**, **a**, **um**	**sim**
2-я	laudāt-**us**, **a**, **um**	**sis**	script-**us**, **a**, **um**	**sis**
3-я	laudāt-**us**, **a**, **um**	**sit**	script-**us**, **a**, **um**	**sit**
	Plurālis			
1-я	laudāt-**i**, **ae**, **a**	**simus**	script-**i**, **ae**, **a**	**simus**
2-я	laudāt-**i**, **ae**, **a**	**sitis**	script-**i**, **ae**, **a**	**sitis**
3-я	laudāt-**i**, **ae**, **a**	**sint**	script-**i**, **ae**, **a**	**sint**

PLUSQUAMPERFECTUM CONJUNCTIVI PASSIVI

Plusquamperfectum conjunctīvi passīvi (запрошлы час умоўнага стану залежнага стану) складаецца з двух слоў і ўтвараецца спалучэннем participium perfecti passīvi з дзеясловам sum, fui, —, esse — *быць* у imperfectum conjunctīvi:

Participium perfecti passīvi	**і**	**sum, fui, —, esse у imperfectum conjunctīvi**

Узор спражэння
laudo, āvi, ātum, 1 (аснова supīnum: laudāt-);
scribo, psi, ptum, 3 (аснова supīnum: script-)

Асоба	laudo, 1 — *хваліць*		scribo, 3 — *пісаць*	
	Singulāris			
1-я	laudāt-**us**, **a**, **um**	**essem**	script-**us**, **a**, **um**	**essem**
2-я	laudāt-**us**, **a**, **um**	**esses**	script-**us**, **a**, **um**	**esses**
3-я	laudāt-**us**, **a**, **um**	**esset**	script-**us**, **a**, **um**	**esset**
	Plurālis			
1-я	laudāt-**i**, **ae**, **a**	**essēmus**	script-**i**, **ae**, **a**	**essēmus**
2-я	laudāt-**i**, **ae**, **a**	**essētis**	script-**i**, **ae**, **a**	**essētis**
3-я	laudāt-**i**, **ae**, **a**	**essent**	script-**i**, **ae**, **a**	**essent**

Conjugatio periphrastica activa

Conjugatio periphrastĭca actīva (апісальнае спражэнне незалежнага стану) складаецца з двух слоў і ўтвараецца спалучэннем participium futūri actīvi з дзеясловам sum, fui, —, esse — *быць* у любой асабовай форме. Мае значэнне намеру, жадання, падрыхтаванасці і да т. п. Час, лад, асоба і лік усёй формы адпавядаюць формам дзеяслова sum.

Прыклады форм.
scribo, psi, ptum, 3 (аснова supīnum: script-)

scriptūrus, a, um sum	*praes. ind. act.* 1 *sg.*	*я маю намер пісаць*
scriptūrus, a, um eras	*imperf. ind. act.* 2 *sg.*	*ты меў намер пісаць*
scriptūrus, a, um erit	*fut. I ind. act.* 3 *sg.*	*ён будзе мець намер пісаць* і г. д.

Формы conjugatio periphrastĭca actīva ужываюцца ў некаторых тыпах даданых сказаў, прычым, не маючы значэння намеру, указваюць толькі на будучае дзеянне; пры гэтым praesens conjunctīvi ужываецца пасля галоўных часоў (формы на -ūrus sim), imperfectum conjunctīvi – пасля гістарычных часоў (формы на -ūrus essem):

scriptūrus, a, um sim	*praes. conj. act.* 1 *sg.*
scriptūrus, a, um essem	*imperf. conj. act.* 1 *sg.*

Ускоснае пытанне

Ускоснае пытанне (quaestio oblīqua) — гэта даданы дапаўняльны сказ, які залежыць ад дзеясловаў і выразаў са значэннямі *пытацца*, *казаць*, *бачыць*, *чуць*, *ведаць* і г. д.

Далучаецца:

а) пытальнымі часціцамі (-ne — *ці?* num — *няўжо*, *хіба?* nonne — *няўжо не*, *хіба не?* an — *ці*, *няўжо?* utrum … an — *ці … ці?* si — *ці?*);

б) пытальнымі займеннікамі (quis — *хто?* quid — *што?* qui, quae, quod — *які?* qualis, e — *які?*);

в) пытальнымі прыслоўямі (ubi — *дзе?* unde — *адкуль?* quare, cur — *чаму?* quo — *куды*, *дзе?* quot — *колькі?* quando — *калі?* quam — *як?* (перад прыметнікамі і прыслоўямі)/quomŏdo — *як?* (перад дзеясловамі) і г. д.

Ва ўскосным пытанні ўжываюцца наступныя формы кан'юнктыву:

Час у галоўным сказе	Дзеянне даданага сказа адносна дзеяння галоўнага сказа		
	аднachасовае	папярэдняе	будучае
Галоўны	*praes. conj.*	*perf. conj.*	*conj. periphr. act.* у *praes. conj.* (форма на -ūrus sim)
Гістарычны	*imperf. conj.*	*pqperf. conj.*	*conj. periphr. act.* у *imperf. conj.* (форма на -ūrus essem)

Напрыклад: Quaero, veniasne ad me. — *Я пытаюся, ці ідзеш ты да мяне.* Quaero, utrum ventūrus sis ad me an non. — *Я пытаюся, ці прыйдзеш ты да мяне ці не*. Quaesīvi, quis ventūrus esset ad me. — *Я спытаўся, хто прыйдзе да мяне*. Quaesīvi, cur venisses ad me. — *Я спытаўся, чаму ты прыйшоў да мяне.*